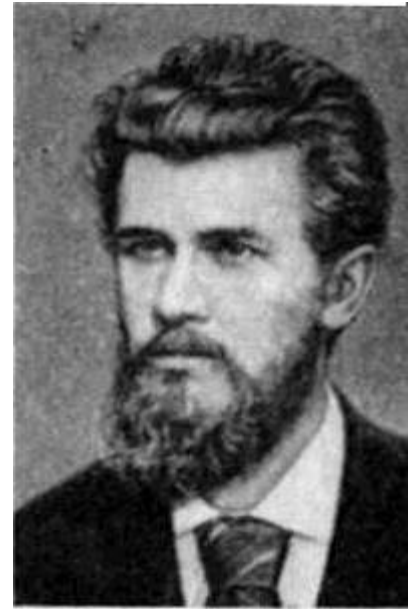

Український економіст, історик, філософ і публіцист, громадський діяч

(5 лютого – 169 років від дня народження Остапа Терлецького
(05.02.1850. с. Назірна Коломийського повіту – 22.07.1902. Львів)

"Життя Остапа Терлецького цінне й важке для нас власне тим, що йому судилося жити, й терпіти, і проявляти певний вплив у Галицькій Русі в пору тяжкого перелому і в додатку судилося впасти одною з жертв того перелому... Той непоказний, скулений та мовчазливий чоловік, той педант, що не виходив на вулицю, не завинувши хусткою шиї, той чоловік, що його життя минало правильно, як добре заведений годинник: канцелярія, дешева реставрація, де їв обід, дешева кав'ярня, де пив каву й читав газети, і тісенька кімнатка, де працював і спав,— то був увесь його світ,— той, бачилось би, сухий педант та паперовий міль був увесь свій вік непоправним ідеалістом, плекав у своїй душі полум'я високих змагань, жив усе для інших, для загалу і силкувався все життя ширити та розсвічувати те благотворне полум'я в своїм оточенні... І хоча ніде він не любив фігурувати в реєстрах співробітників, не любив реклами і ховався зі своїм іменем навіть там, де його праця робила його імені велику честь, то проте його особистий вплив давав себе чути особливо в хвилях вагань і сумнівів, бо тоді звичайно він своїм спокійним, але рішучим словом освітлював шлях і піддержував захитаних", – писав про свого товариша у посмертному споміні "Д-р Остап Терлецький: Спомини і матеріали" Іван Франко у 1902 році.

О. С. Терлецький

Народився Остап у родині священика. Після закінчення школи у Коломиї навчався у 1859–1868 роках у вищій гімназії в Станіславові. В гімназії разом з

Володимиром Навроцьким організував учнівську "Громаду", а з 1865 року став видавати і редагувати рукописну газету "Зірка". Тут з'явилися перші дописи та поетичні спроби О. Терлецького, який навіть намагався залучати до співпраці з часописом Юрія Федьковича і їздив до нього у Сторонець - Путилів.

Станіславська гімназія (світлина 1910 р.)

1868 р. вступив на філософський факультет Львівського університету, де вивчав також історію. Отримавши диплом у 1872 р., працював у бібліотеці Віденського університету, а 1878 р. вступив на його юридичний факультет, який закінчив у 1883 р., склавши іспити на доктора юриспруденції. У Відні О. Терлецький став членом академічного товариства українських народників «Січ». У 1874 р. брав участь у роботі Археологічного з'їзду в Києві.

О. Терлецький виступав у журналах «Світ», «Житє і слово» та інших виданнях як прогресивний історик, критик, економіст. Разом із С. Подолинським організував у Відні видавництво соціалістичної літератури українською мовою, за що в 1876—1877 рр. був притягнений до суду.

У своїх працях О. Терлецький з демократичних позицій висвітлював найзлободенніші проблеми Галичини, особливу увагу приділяючи аграрному питанню. Він критикував тих економістів, які вбачали причину тяжкого становища селянства в його особистих вадах: пияцтві, лінощах тощо. У статті «Лихва на Буковині» (1878) він писав, що саме економічні злидні спричиняють моральний і духовний занепад людини. На думку вченого, розв'язати аграрне питання можливо революційним шляхом. За існуючого ладу він пропонував створювати господарства, засновані на громадській власності на землю. Робить висновок, що поліпшити своє становище робітники можуть, лише покладаючись на самих себе, «на свою власну силу». У 1890 р. в Галичині разом з І. Франком заснував Русько-українську радикальну партію, що об'єднала українських селян і ремісників.

О. Терлецький виступав за возз'єднання всіх українських земель, вважаючи, що це можливо лише за умови, коли всі прогресивні сили діятимуть разом, коли боротьба широких народних мас стане організованою.

Останні два десятиліття свого життя О. Терлецький майже повністю присвятив вивченню історії суспільних відносин і суспільної свідомості галицьких українців у період кризи панщинного господарства — з кінця XVIII до середини XIX ст. («Галицько-руське письменство 1848—1865 рр.», 1903).

Помер Остап Терлецький у Львові 22 липня 1902 року. Похований при алеї на полі 23 Личаківського цвинтаря. На його нагробку, що стоїть здалека від екскурсійних маршрутів, написано: "Борцєві за ідею поступу, незломному характерові українська молоде".

Підготувала Руслана Ониськів
провідний бібліограф